

9.2.2017

Vähittäiskaupan vaa'at

Mittausten, mittaustulosten ja mittausmenetelmien luotettavuutta valvotaan silloin, kun tuotteen tai palvelun hinta määräytyy mittaustuloksen perusteella. Näin varmistetaan, että kuluttaja saa oikean määrän tuotetta. Kauppiat taas hyötyvät siitä, että kaupankäynnin säännöt ovat samat kaikille eikä kilpailu vääristy epäluotettavien mittausten vuoksi.

Kauppias on vastuussa siitä, että

- käytössä on soveltuva, vaatimustenmukainen vaaka,
- vaa'an käyttöä valvotaan,
- vaaka varmennetaan käytön aikana **kolmen vuoden** välein.

Vaaka on varmennettava myös aina, kun sen luotettavuutta on syytä epäillä tai sen merkinnät ovat vahingoittuneet. Samat vaatimukset koskevat myös niitä vaakoja, joita käytetään pakkausten sisällön määrän mittaamiseen tuotteita pakatessa.

Kaupankäynnin vaakojen käyttöä valvovat Turvallisuus- ja kemikaali virasto (Tukes) ja aluehallintavirastot. Varmentamattoman tai varmennuskelvottoman vaa'an käyttö voidaan kieltää. Kieltoa voidaan tehostaa teettämisuhalla tai uhkasakolla. Mittasäännösten rikkomisesta voidaan tuomita sakkoon.

Varmennuksen tekee riippumaton tarkastuslaitos. Vaakoja varmentaa kolme tarkastuslaitosta:

- Inspecta Tarkastus Oy <http://www.inspecta.com/fi/>
- PME-Control Oy <http://www.pme-control.com/07/>
- Aptepe Ky <http://www.aptepa.fi/>

Kaupankäyntiin tarkoitettun vaa'an tunnistaa siinä olevista merkinnöistä

Kaupankäyntiin tarkoitettun vaa'an tulee täyttää vaakadirektiivin (2014/31/EY) vaatimukset ja sillä tulee olla valmistajan antamaa vakuutus siitä, että vaatimukset täyttyvät. Hyväksytyssä vaa'assa on oltava kuvan 1 tai 2 mukainen merkintä riippuen vaa'an valmistusajasta. Merkinnän tulee sisältää kaikki siihen kuuluvat osat, mukaan lukien M-kirjain, käyttöönoton vuosiluku ja ilmoitetun laitoksen numeron. Jos jokin näistä puuttuu, ei vaaka silloin täytä vaakadirektiivin vaatimuksia.

Kuva 1. Vaa'an vaatimustenmukaisuuden ilmaiseva merkintä (20.4.2016 jälkeen käyttöönotetut vaa'at)

Kuvassa valmistusvuosi on 17 eli 2017.

Kuva 2. Ei-automaattisen vaa'an vaatimustenmukaisuuden ilmaiseva merkintä (1990 - 20.4.2016 käyttöön otetut vaa'at)

Kuvassa valmistusvuosi on 14 eli 2014.

Vaa'an tulee soveltua punnitusalueeltaan ja kestävyydeltään aiottuun käyttöön ja käyttöympäristöön. Vaa'an hankinnassa pitää huomioida mm. vaa'an lämpötila-alue, tarkkuusluokka ja minimi- ja maksimipunnitusalue. Nämä tiedot löytyvät vaa'an tyyppikilvestä.

Vaaka käytetään valmistajan ohjeiden mukaisesti. Se tulee asettaa tärinättömälle, vakaalle alustalle ja säätää vaakasuoraan.

Pakkauksen painoa ei saa sisällyttää pakkauksen sisällön määrään. Kun tuotetta punnitaan, pakkauksen paino on joko vähennettävä kokonaispainosta tai vaaka on käytettävä taaraa. Vaakaan on mahdollista asettaa taara tuotekohtaisesti vaa'an käyttöohjeiden mukaisesti.

Toiminnanharjoittajan on valvottava mittauslaitteen kuntoa ja taaran käyttöä riittävällä ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Toiminnanharjoittajan on kirjattava tehdyt valvontatoimenpiteet.

Vaaka varmennetaan ensimmäisen kerran, kun vaakaan merkitystä valmistusajankohdasta on kulunut kolme vuotta. Vaaka varmennetaan käytön aikana aina kolmen vuoden välein. Varmennuksessa vaa'assa on kuvan 3 mukainen varmennusmerkki, josta ilmenee kuukauden tarkkuudella koska vaaka on viimeksi varmennettu.

Varmennusmerkin lisäksi vaakaan voidaan kiinnittää informatiivinen tarra (kuva 4), jossa kerrotaan koska varmennus vanhentuu. Infotarra ei ole välttämätön.

Kuva 3. Varmennusmerkki

Kuva 4. Epävirallinen infotarra seuraavan varmennuksen ajankohdasta

Vanhoilla VJ-hyväksynnöillä varustettuja vaakoja voi edelleen pitää käytössä, jos ne ovat kunnossa ja niiden varmennukset on hoidettu asianmukaisesti käytön aikana.

Mittauslaitelain mukaan myyntipaikalla ei saa pitää varmentamattomia tai varmennuskelvottomia mittauslaitteita.